Sosyalist

KURUCUSU : Dr. HİKMET KIVILCIMLI
SAYI : 59 2 MAYIS 1978 SALI FİATI : 300 Krş.

DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞ BİRBİRİNDEN AYRILMAZ!

Dr. Hikmet Kıvılcımlı
finans kapital ve türkiye

İSTEME ADRESİ :
Babıali Cad.
No: 33 Kat: 2 Oda: 4
CAĞALOĞLU - İST.
FİATI : 10 TL.

Finans-Kapitalin tehdit ve kışkırtmaları sökmedi

YÜZBİNLER 1 MAYIS ALANINI DOLDURDU

Bütün Dünya işçilerinin kapitalizmin sömürü ve tahakkümüne karşı mücadele gününde, yine hep birlikte dayanışma ve mücadele gücümüzü, bir avuç parababasına gösterdik.

Bütün tehdit ve kışkırtmalara rağmen yüzbinler 1 Mayıs'ta 1 Mayıs Alanı'nda toplandık. Ve hep bir ağızdan bağırdık. Kahrolsun Faşizm, Yaşasın Sosyalizm.

Bu 1 Mayıs gösterimiz de bir avuç sömürgen parababasının yüreğine korku saldı. Günlerdir «Hür Basın»da yapılan yaygara kursaklarında kaldı. İşçi Sınıfı ve müttefikleri yapılan bütün provokasyon yaygaralarını disiplin içinde birleşip dayanışarak boşa çıkardı.

Parababalarının tüm tehditlerine rağmen 1 Mayıs'ın kutlanması başlı başına bir olumluluktur. Bu olumluluğun yanı sıra pek çok olumluluk elbette sıralanabilir. Ancak biz bu olumluluklarımızı sıralamak yerine, kısaca olumsuzluklarımıza değinelim. Değinelim ki gelecek 1 Mayıs'larımız her geçen yıldan daha görkemli, daha anlamlı olsun. Bu duğrultuda DİSK'le siyasî partiler ve demokratik örgütler bir kritik toplantısı yapacaklardır. Bu toplantıda muhakkak eksikler gedikler görüşülüp, yeni dersler çıkarılacaktır. Buna rağmen biz burada eksiklerimizi kısaca göze batırmalıyız.

En önemli eksiklik geçen 1 Mayıs'tan yeterince derslerin çıkarılmamış olmasıdır. Bunun en önemli kanıtı ise organizasyondaki laçkalıktır. Gerek güvenlik, gerekse alandaki yerleştirme düzeninde bir başıboşluk hemen görülüyordu. Meydandaki güvenlik görevlileri düzeni sağlamak bir yana, gezinmelere, sıradan çıkıp dolaşmalara bile engel olamıyorlardı. Yerleştirmede ise bir ara insiyatif kürsünün elinden bile çıktı. Daha önce hangi örgütün nereye ve nasıl yerleştirileceğinin kendisiyle görüştürülüp kavratılamaması yürüyüş anında bunun tayin edilmeye çalışılması özellikle yürüyüş sonunda kargaşa yarattı. Bu kargaşaya ise zaten yetersiz olan güvenlik görevlileri seyirci kaldılar. Bu gevşekliğin elbette en önemli sebebi DİSK yöneticilerinin Hükümet'e olan güvenleri idi. Nasıl olsa Hükümet güvenlik önlemleri almaktaydı.

Yine bu olumsuzluğu pekiştiren bir durumda, kürsünün kurulduğu yerdi. Geçen yıl makinalı tüfeklerle halkın tarandığı otelin terasına DİSK yönetiminin ve konukların alınmasına, olacak olaylara karşı kendi teminatını sağlamaktan başka bir anlam vermek mümkün değil. Bu şekilde 1 Mayıs Alanına toplanan halktan kürsü ve yöneticiler koparılmış oldu. İşçi Sınıfına ve müttefiklerine güvenenler için, onların içinde yerlerini almaktan başka birşey düşünülemez. Ancak, güvenemeyenler, elbette güvenliklerini finans - kapitalin otelinde gördüler. Böylece finans - kapitalin olay çıkacak yaygarasına en fazla kendini kaptıranların özel güvenlik düşüncesiyle otele kürsü kurduran DİSK yöneticileri olduğu görülmüş oldu.

Olumsuzluklar zincirinin halkaları DİSK Genel Başkanının konuşmasıyla devam etti. Konuşmasının bir yerinde "Şu anda emekçi halktan yana olduğunu açıklayan bir hükümet görev başındadır. Bu hükümetin faşizme karşı ve emekçi hal-

(Devamı 3. Sayfada)

Vatan Partisi Olağanüstü Kongresi mücadelemize ışık tutuyor

Vatan Partisi Olağanüstü 2. Genel Kurulu 22, 23, 24 Nisan tarihlerinde İstanbul'da toplandı. Çok sayıda konuk ve Partililerce izlenen kongre gündemindeki; **Dünyada ve Türkiye'de Durumun özellikleri ve partimize düşen görevler, ittifaklar sorunu** maddelerini karara bağladı. Kongrede Vatan Partisi tüzüğü 8 - c maddesi gereğince seçim yapılmıyor.

Kongrede üyelere de söz hakkı verilmesini isteyen bir önerge oy birliğiyle kabul edildi. Ve delegelerin yanında Parti üyeleri de gündemdeki konular üzerine görüşlerini dile getirdiler.

Kongreye **Ankara Tabip Odası, SDP, Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi, Devrimci Sağlık - İş, Barış Derneği, Özgürlük Yolu Dergisi, TSİP, Kemal Sülker, Vahap Erdoğdu, İsmail Güldal, Muzaffer Erdost** mesaj göndererek başarı dilediler.

Kongrede «dünyada durumun özellikleri» maddesinde barış için mücadeleye dikkati çekti; «Bir Üçüncü Dünya Savaşının önlenmesi, barışın korunması ve pekiştirilmesi tüm insanlığın ve işçi sınıfının önünde duran en can alıcı sorun olmaya devam ediyor.» Kongre özetle dünyada durumu şöyle tesbit etti : «Emperyalizmin dünya çapında gerileyişini bir karşı saldırıya dönüştürmek üzere oluşturduğu yeni stra-

(Devamı 2. Sayfada)

DEVRİMCİ GENÇ GÜÇLER BİRLİĞİ KURULDU

İşçi, köylü, aydın gençliğin devrimci kitle örgütü Devrimci Genç Güçler Birliği (GENÇ - GÜÇ), 28 Nisan 1978'de resmî işlemlerini tamamlıyarak kurulmuştur. Örgüt Genel Başkanı Enver Korkmaz'ın konuya ilişkin olarak gazetemize verdiği demeç aşağıdadır :

«Devrimci Genç Güçler Birliği işçi, köylü, aydın gençliğin devrimci kitle örgütü olarak kurulmuştur. Bütün gençliğin maddî ve kültürel çıkarlarını savunacak, bunların asgarî ve azamî ölçülerde çözümü, gençliğin ekonomik ve sosyal durumunun iyileştirilmesi, kültürünün serpilip geliştirilmesi için çalışacaktır.

Bugün, bizde, insanoğlunun en enerjik üretken çağı olan gençlik, en utanmazca hayvansal kısırlaştırılmalarla erken yaşlilik ve çabuk tükenme çağı olarak yok edilmektedir. Genç, önce alay ederce liseden "mezun" edilir, sonra binlerce on binlerce kuyruklar halinde Üniversiteler önünde sersefil yığılır. Yahut "memur"luk denilen masabaşı bekçiliğinde kişiliğini kapıkulu hiyerarşisine, maaşını piyasa denilen canavara kaptırır. Yahut bu beden ve beyin urlaşmasından kaçıp kurtulayım derken yabancı ellerde iş gücünü aşağılık ırk eşantiyonu olarak şirket ağalarına satar. Fabrikalarda, atölyelerde azgın bir sömürü altında yarı aç yarı tok angarya ve küfürle köleleştirilir. Köyde en doğal okuma yazma hakkı elinden alınıp türlü çeşitli bezirgân oyunlarıyla ortaçağ geriliğine mahkûm edilir. Sonra sözde "köy" den "kurtuluş"un tadını gecekonduların lağım kokulu rutubetli havası içinde acı acı tadar.

Bütün bunların yaratıcısı Şirket acenta bezirgân ağa saltanatına karşı davranışa geçince de, CIA

(Devamı 3. Sayfada)

«İstikrar Programı» ve Uluslararası parababalarının bekleme politikası

Finans - kapital ve tefeci - bezirgân soygunu sonucu batırılmış Türkiye ekonomisini Ecevit hükümeti kurtarmaya çalışıyor. Onun, ekonomiyi kurtarmak için aldığı önlemlerin fakir Türkiye halkını daha da yoksullaştırıp açlıktan ölüme mahkûm ettiğini gördük. IMF'nin dayattığı intihar tedbirlerini aynen kabul edip uygulamaya geçen Ecevit koalisyonu henüz batılı tefecilerin kredilerine kavuşamadı. Bankalar konsorsiyumu «Türkiye'nin dış borçlarının ertelenmesi» kararında. Ama Türkiye ekonomisinin en hayati ihtiyacı olan hammadde ve enerjinin ithali için gerekli olan «acil kredi»yi vermeyi kabul etmiyorlar. Buna neden olarak Türkiye'nin IMF ile anlaşmasından sonra «ekonomik istikrar programını uygulamadaki» «ciddiyet ve kararlılığını görmek istediklerini» gösteriyorlar. Bankalar konsorsiyumunun bu tutumunun devam edeceği, dolayısı ile 1978 yılı içinde Türkiye'nin emperyalist tefecilerden 3 - 5 kuruş dışında önemli miktarda «taze para yani nakit kredi» alamayacağı söylenebilir. Demek ki, uluslararası parababaları kabul edilen şartlarının Türkiye'de «ciddi ve kararlı» bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını görmek istiyorlar. «Ekonomik istikrar programının» ciddi ve kararlı olarak uygulandığını gördükleri zaman nakit kredi vermeyi göze alabiliyorlar. Çünkü, uygulanan istikrar programı uluslararası finans - kapitalin yeni soygun ve sömürüsünün şartlarını yaratıyor.

İstikrar programının nasıl uygulandığını görme ve ondan sonra nakit dolar verme politikasını Dünya Bankasında en somut bir şekilde görmekteyiz. Geçtiğimiz günlerde Türkiye'yi ziyaret eden, başbakan ve maliyecilerle bir dizi görüşmeler yapan Dünya Bankası başkanı Mc Namara ayrılmadan önce has adamları Abdi İpekçi ile yaptığı görüşmede hükümetten neler beklediklerini ve kendileri için nelerin önemli olduğunu açıklamaktadır.

Dünya Bankası başkanı «Önümüzdeki en önemli sorun istikrar sorunudur» diyerek Uluslararası Para Fonu'nun hükümet tarafından kabul edilen ekonomik istikrar prog-

(Devamı 3. Sayfada)

İspanya Komünist Partisi ihanetini resmileştirdi

İspanya «Komünist» Partisi 9. Kongresinde Leninizmi ve Leninist ilkeleri programından çıkararak, «Avrupa Komünizmi» diye adlandırılan ihanet batağında yeni bir adım daha attı.

Leninizm nedir? Kısaca: Emperyalizm çağının marksizmi. İKP'nin sadece adında kalan «Komünizm» sözcüğüne ve programında ŞİMDİLİK varlığını koruyan Marksizm sözcüklerine aldanmadığımız takdirde, Leninizmi inkâr ederken Marksizmi inkâr ettiğini görebiliriz.

İKP'deki ihanet hareketinin Partinin legale (yasal alana) çıkışıyla ve legalitedeki güvencesini proletaryadan ve onun mücadelesinden değil de burjuva icazetinde arayışıyla birlikte gelişmesi gözden kaçmayacak bir gerçektir. İKP Genel Sekreteri Carillo, Kongre öncesinde programda Leninizmi inkâr eden değişikliklerin, kamuoyunda güvenirliklerini arttıracağını söylemiştir. Bunlar LEGALİZMİN ta kendisidir.

(Devamı 3. Sayfada)

Finans kapital saldırıları neyi hedefliyor?

1 Mayıs'ın eşiğinde Türkiye cadı kazanı gibi kaynatılıyor. En son yaşanan olayları Nazi pelçemli *«Başbuğ»*ların *«Komutanlık»* masasında, nelerin plânlandığını açıkça göstermektedir. *«Başbuğ»* bütün ordusunu, beş milyon lira harcayıp Türkiye sathından, Ankara Tandoğan Alanı'na toplarken, aynı zamanda Ankara postahanelerinden *«temiz giyimli»* ajanlar Anadolu'nun pek çok şehrine bombalı paketler postalıyorlardı. Herşey gibi postamızın da ilkelliğinden bombaların ancak ikisi yerini bulabildi. Sadece Malatya olaylarında yaşananlar açık. Eğer plânlar gerçekleştirilebilseydi, Türkiye'nin nasıl birden cehennemleşeceği görülebilirdi. Malatya'da gericilik kışkırtıldı. Şehir yağma edildi. Bu yetmedi, içme suyuna zehir katıldığı ortaya yayılarak halka karşı *psikolojik savaş* ilân edildi. Malatya'da bir namuslu general olaylardan önce Ülkü Ocakları Başkanı ile *«Türkeş'in yakın arkadaşı»* bir özel hastahane sahibi Doktorun başbaşa görüştüğünü tesbit etmiş. Ve halk paniğe kapılıp hastahanelere akın etmiş. Devlet Hastahanesi ve SSK Hastahanesi suda zehir olmadığını açıklarken buna karşılık özel hastahane, geleni zehirlenmeden tedaviye almıştır. Böylece Malatya'lılar faşizmin nasıl insan değerleriyle en hayasizca alay ettiğini bir kere daha *«Türkeş'in yakın arkadaşı»* doktorun şahsında görmüş oldular.

Olaylar Malatya'dan sonra durmamış Kars ve Erzurum'a atlamıştır. Hitler iktidar basamaklarını tırmanmak için Alman Parlementosu Reichtag'ı ateşe vermişti. Şimdi bizde de olaylar hızla tırmandırılıyor.

«ANARŞİ»NİN NEDENİ VE HEDEFİ :

Bütün bu olaylar yaşanırken o güne kadar bir türlü açığa çıkartılamayan «anarşi» meselesi de birden aydınlanıverdi (!) Devletin başı şöyle dedi:

«Son yıllarda Türkiye'yi bölme ve parçalama hayali içinde bulunanlar, hemen her gün çeşitli ve iğrenç yöntemlere başvurarak bulanık bir hava yaratmak istemektedirler.»

Bu koroya hemen bütün sağ siyasî partiler katıldılar. En son CHP Genel Yönetim Kurulu da bir bildiri yayınlayarak *«suikast, ... halkımızın kışkırtarak ulusal birliğimizi bölmeyi amaçlayan vahim bir olaydır.»* diyerek koroda yerini aldı.

Tam bu sırada Finans-Kapital parolasını yeniledi. Türkiye Finans-Kapitalistlerinin birleşik örgütü olan Odalar Birliği *«Öncelikle millî bütünlük ve birliği sağlamak gerektiği»*ni bildirerek *«Bütün toplum kesimlerinin de bu birlik ve beraberliğe çağırılmasını»* istemiştir.

Devletin başı 23 Nisan'da daha açık konuşmuş *«Siyasî Partiler...*

(Devamı 3. Sayfada)

Maden ocağında iş cinayeti : 17 ölü

Zonguldak maden ocaklarında, 17 maden işçisi daha grizu patlaması neticesi hayatlarını kaybetti. Armutçuk Bölgesi Kireçli ocağında, deniz seviyesinden tam 175 metre derinlikte dinamitle kömür çıkarırken ölüyor bu işçiler. Aslında, öldürülüyorlar. Yeterli güvenlik önlemleri alınmadan zorla çalıştırıldıkları için öldürülüyorlar. Parababaları ve onların uşaklarına sorarsanız bunlar «iş kazası»dır. Hayır işçiler göz göre göre ölüme itildikleri için bunlar «iş kazası» değil iş cinayetleridir.

Aynı yerde yine, daha önce 6 maden işçisi yeterli güvenlik önlemi alınmaması yüzünden iş cinayetine kurban gitmişti.

Türkiye'de en çok iş «kaza»larının olduğu yer Zonguldak bölgesi maden ocaklarıdır. Sadece 1976 yılında bu bölgede 10.005 «iş kazası» olmuş, 270 maden işçisi ölmüş, 609 maden işçisi daimi iş göremez hale gelmiştir.

Tam 100 yıldır, en kötü iş şartları yüzünden Zonguldak bölgesi Asma, Karadon, Amasra, Kozlu, Dilaver ve Çaydamar kömür ocaklarında her yıl ortalama 70 - 80 işçi hayatlarını kaybeder.

NASIL?

— Ya dinamitle kömür çıkarılırken.

— Ya grizu patlar.

— Ya ocak çöker, göçük altında kalırlar.

Ama ne gam!

Bütün bunlar «kader»dir, «kaza» dır bu olanlar.

Oysa bunlar önlenemez mi? Yeterli miktarda domuzdamı denilen destekler kullanarak ocağın çökmesi engellenemez mi? Grizu patlamasına neden olan gaz birikimi önlenemez mi? Ya da bu gaz birikimi dağılıncaya kadar üretime ara verilemez mi?

Evet. Alınabilir bu önlemler. Ancak bir tek şartla, işçinin yaşamına değer verilirse. Oysa kapitalizm insanlara, insan hayatına zerrece önem vermez. Bu kahrolası düzende geçerli olan kanun, kâr, daha çok kâr-dır. Patronlar maliyet artacağı için bu önlemleri almazlar. Daha sonra da «kaza» oldu diyerek ölenlerin ardından timsah gözyaşları dökerler.

17 işçinin ölümüne yol açan son olayda, binlerce defa tekrarlanan bu olaylardan biridir. İşçiler olaydan üç dört gün önce ocakta grizu oldu-

(Devamı 3. Sayfada)

Köyden gelen mektup

Sizlere Türkiye'nin geri bıraktırılmış köylerinden biri olan Sivas'ın Şarkışla'ya bağlı İğdiş (Yükselen) köyünden yazıyorum.

Köyümüz tepelerin eteğinde verimli topraklar üzerine kurulmuş tarım ve hayvancılıkla geçinen küçük bir yayla köyüdür. Nüfusu; 900 - 1000 kadar olmasına rağmen son yıllardaki yurt dışına ve büyük kentlere yapılan göçler yüzünden yarıya inmiştir.

Bizim köyde çevre köylerde olduğu gibi yol, su elektrik, kanalizasyon ve benzeri alt yapı tesislerinden uzak kaderiyle başbaşa bırakılmıştır.

Köyümüzün arazisinin verimli olmasına rağmen teknikten yoksun bırakılmış olması, bilinçsiz olmamız, bizleri babadan, atadan kalma aletlerle (kara saban, orak, tırpan) onların ektiği şeyleri ekip biçmeye, mecbur ediyor. Tabi yıl sonunda da en geri teknikle yapılan tarım ve hayvancılıktan en düşük verimi alıyoruz.

Evet tarımla uğraşıyoruz, hayvan besliyoruz dedik; ama nasıl?

Bu yıl boyunca en ilkel aletlerle ekip biçiyor, uğraşıp didiniyor, yıl sonunda emeklerimizi topluyoruz. Sonra ne yapıyoruz? Alın terimizle meydana getirdiğimiz mallarımızı yıl sonunda köylere gelen toptancıya satarız. (Tabi sattıklarımız boğazımızdan kesip ihtiyacımıza ayırdığımız kısımdır.)

Aracı elimizdeki malı nasıl alır? Buğdayımızı, samanımızı en az yarı fiyatına satın alır. Meselâ kilosu 315 krş. ise, 190 - 195 krş.'a satmak zorunda kalırız. Çünkü kasabaya inmek için araba lâzım, nerde bizde araba, üstelik yol yok bel yok ki arabalar gelsin. Tüccar hepsini toplayınca doldurur kamyonlara, indirir kasabaya.

Hadi kamyon tuttuk, kasabaya indirdik diyelim, bizi orda yeni bir dert olan ofisler karşılar. Ürünlerimizi mevsimin yağışlı olduğu dönemde satmak zorundayızdır. Mahsulü ambarın önünde bulduğumuz yere boşaltırız. Satmak için günlerce beklediğimiz olur. Yağan yağmur mahsulü mahveder. Ondan sonra satmak imkânsızlaşır. Ofis mahsulü bozuk - temizlenmemiş diye düşük fiyata alır. Sonuçta kasabaya indirmek tüccara vermekten pek te farklı olmaz.

Bütün bir yıl uğraşıp didindikten sonra elimize geçen parayı bir evvelki seneden olan borcumuzu ödemek üzere faizcilere yatırıp yeniden faizine borç alırız. Aldığımız borçla evin gazıydı, tuzuydu der harcar, sen sağ ben selamet köye elimiz boş döneriz.

Ondan sonra gözümüzü evdeki hayvanlara dikeriz. Hayvanları 2 - 3 neyse tüccara satarız, değeri 2000 TL. olan hayvanlarımızı 800 - 900 TL. alırlar. Çünkü mevsim sonbahar, önümüz kışdır. Kış gelince de hayvanlara ot lâzım, yem lâzım; bunlar olmadığı için satmak zorunda kalırız.

Kısacası her sene bir öncekinden beter ölmeyip sürünüyoruz.

Alın terimizle üretip, yarattığımız ürünleri kaptırmamak, vurguncuların vurgununa karşı koymak, malımızı gerçek değerine satabilmek için bir araya gelmemiz şart olduğunu gördük. Bizler dağınık, tek tek olduğumuzdan gayet kolay eziliyor ve sömürülüyorduk. Buna cevap bir araya gelip, güç olmaktı. Bu doğrultuda biz küçük üreticiler olarak bir araya gelip yardımlaşma sandığı kurduk. Sandık üyeleri olarak tarlalarımızı birlikte sırayla ekip biçiyor, mahsulü birlikte kaldırıyor-

(Devamı 3. Sayfada)

Akın Tekstil işçileri direniyor

27 Nisan Perşembe günü, Akın Tekstil Fabrikasında işçiler işten atılmaları protesto ederek direnişe geçtiler. Bu direnişle ilgili, işçiler arasında dağıtılan bir değerlendirmeyi yayınlıyoruz.

Akın Tekstil işçileri fabrikanın kuruluşundan bu yana işverenin tahakkümü altında ezilmiş ve susturulmuştur. Ama bir senedir Mustafa Yaldız, Dursun Usta ve Ruşen Budak'ın attığı kıvılcımla yavaş yavaş aydınlanmaya, meselelerine sahip çıkmaya başlamıştır. Temsilci seçimi için imza toplamış, bu arada Mustafa, Dursun ve Halil Mercan arkadaşlar işten atılmıştır. Bunlara rağmen işçiler temsilcilerini değiştirmeyi başarmıştır. Daha sonra patrona ve çürümüş sendika yöneticilerine karşı etkin mücadele veren fabrikalardan biri olmuştur. Ve bu olaylar sonucunda işçiler yavaş yavaş fabrikada ağırlıklarını koymaya başlamışlardır. İşte bu durumu gören işveren, kongre hesapları yapan bazı sendika yöneticileri ve koltuk peşinde koşup işçiyi satan bazı kişilerle anlaşarak fabrikada bir harekete girişmiştir. Önce DİSK'in faşizmi protesto eylemini bahane ederek baş temsilci Ruşen Budak, temsilci Mine Yalçın ve Nihat, Serdar arkadaşları işten atmıştır. Ancak işçiler bu olay karşısında susmamış, 3 gün yemek boykotu yaparak 3 arkadaşın tazminatlarını almalarını sağlamıştır.

İşveren işçiyi susturamayınca biraz beklemiş ve sudan bahane ile 4 arkadaşı daha işten atmıştır. İşçilerden bir tepki gelmediğini gören işveren bir müddet sonra temsilci Murat Yılmaz'ı işten tazminatsız attı. Atış gerekçesi ile gülünçtü. Temsilciler ise içten pazarlıklı susuyorlardı.

Bu durum karşısında biraraya gelen işçiler durumu değerlendirdiler. Mesele sadece Murat'ın, Ruşen'in ve diğer arkadaşların işten atılması değildi. İşverenin asıl amacı fabrikada kesin hakimiyeti kurmak, istediği zaman istediği işçiyi işten atabilmektir. Böylece, işçileri, işsizlik ve açlığa iterek yıldırmak ve fabrikada terör yaratmaktır. Yani mesele Akın Tekstil işçilerinin geleceğidir. İşverenin planını kavrayan işçiler Perşembe sabahı iki posta halinde direnişe geçtiler.

Akın Tekstil Fabrikası senelerdir görmediği bir olaya sahne oluyordu. Hayatında hiç direniş görmeyen işçiler, kararlıca ve yiğitçe birbirleriyle kaynaştılar. İstekleri belli idi. Bu gidişe dur demek, işverenin tamamen keyfi olarak işçileri sokağa atmasına son vermek, Ruşen ve Murat'ın işe alınmasını sağlamak. Bunun yanında, banyo, tuvalet, yemekhanenin düzeltilmesi, ihtarların silinmesi vb. istekler öne sürüldü. İşçinin bu bütünlüğünü gören işveren, işçilerle görüşmeye, hatta Murat'ın işe alınabileceğini söylemeye başladı. Tam işçiler işi bu kıvama getirdiği sırada 1,5 aydır istirahatli bulunan temsilci Salih Irçağ kim tarafından çağrıldıysa fabrikaya geldi. Ve bundan sonra temsilciler işverenle işçiden gizli görüşmeye başladılar. Murat'ın işe dönmesini istemediklerinden tazminat almaya zorlayarak, onu karambole getirdiler. Daha sonra işverenle anlaşıp, sahtekârca bir konuşmayla işçiyi dağıttılar. Yani açıkcası işçiyi SATTILAR.

ARKADAŞLAR - DİKKAT EDELİM. Hiçbir protokol yapmadan, işverene satılarak işçiyi nasıl aldattılar ve sattılar? Salih Irçağ fabrikaya nasıl geldi? İşveren Ruşen'i, Mine'yi, Murat'ı atıyor da, Bekir'i, Salih'i, Bayram'ı, Nazır'ı neden atmıyor? Salih işverene işçileri tek tek nasıl gösterebiliyor? Bayram disiplin kuruluna tek olarak nasıl çıkabiliyor? İşçileri neden korkutuyor? Ayşe, Çırpıcıya otobüs çıkmasına neden karşı çıkıyor? Neden bu temsilciler ve sendika yöneticileri işçilere sahip çıkmıyorlar? NEDENİ gayet AÇIK. İŞVERENLE BİRLİK OLDUKLARI İÇİN.

O halde fabrikayı durdurabilen, kararlıca mücadele eden sizler eğer işverenle mücadeleye devam etmek istiyorsanız önce önünüzdeki bu engeli aşmalısınız. Yani temsilci seçimi yapıp, bu korkak, kişiliksiz, işverenle işbirliği yapan temsilcileri değil, sizlerin hakkını savunabilecek, sizlerle birlik olabilecek, ikiyüzlülük yapmayacak kişileri seçmelisiniz.

Böylesine büyük mücadele veren işçiler, yani sizler için ise bu zor olmayacaktır.

GÜCÜMÜZ BİRLİĞİMİZDİR.

KAZLIÇEŞME İŞÇİLERİ KARARLI

Vatan Partisi İSTANBUL İL TEŞKİLÂTI'nın Kazlıçeşme Deri İşçilerine dağıttığı bildiri :

YİĞİT KAZLI İŞÇİSİ

Senelerdir ezilen, sömürülen, iş cinayetlerine kurban giden Kazlıçeşme Deri İşçileri daha insanca yaşayabilmek için yürütmekte olduğu toplu iş sözleşmesinde işverenlerin aşırı sömürü tutkularından dolayı, anlaşmazlıkla sonuçlanmış ve daha sonraki görüşmelerde bir neticeye varamayınca sendika grev kararı almıştır.

Kardeşler, bundan 6 sene evvelki grevde sendika yönetimindeki uzlaşmacı kişiler 2,5 aylık grevdeki onurlu mücadelemize rağmen sizleri işverene dolaylıca satmışlardır. Oysa geçmişin tüm olumsuzluklarına rağmen sizin en yakınınız olan şube yönetiminde bulunan kişiler, tümü ile sizlerin amaç ve düşüncelerinizle hareket etmektedirler. Bu sizlerin hak arama mücadelenizde büyük bir olumluluktur. Diğer bir olumluluk ise sizlerin eskiye oranla daha deneyli, daha bilinçli, daha kararlı oluşunuzdur.

Kardeşler, Grev, işçi sınıfının mücadele araçlarından sadece biridir. Ve her mücadele gibi zordur. Grevlerde sıkıntı çekilebilir. Ama bu sıkıntı geçicidir ve her zaferin kazanılabilmesi muhakkak ki bir çok zorluğa göğüs koymayı da gerektirmektedir. Grevler ile sömürü ortadan kalkmıyacaktır. Ama bu gün işverenlerin verdiğinden daha fazlası alınabilecek, nisbî de olsa daha iyi geçim sağlanabilecek bazı sosyal şartlar elde edilecektir.

O zaman daha fazla sömürülmemek için grev silahını çok dikkatli, çok bilinçli ve çok kararlı olarak kullanmalıyız. Diğer yandan grev bize birlik halinde mücadeleyi, işçilerin dayanışmasını, sömürüye karşı mücadelede işçi sınıfının temel güç olduğunu gösterecektir.

Grevin başarı şartlarından biri de işçi sınıfının disiplinidir. Sendikanın eksikleri olsa da örgüt disiplini içinde grev yürütülmelidir. Bu önemli kavgada başarı şansının olabileceği dönemlerde bizzat dolaylıca işçilerin arasına sokulan; sokulmak istenen grev kırıcıları, bozguncu ve tahrikçiler çıkacak ve çıkabilir.

Bir de Kazlı işçisi sorumsuz, sapık ideolojilere karşı uyanık olmalı, onları deşifre etmek ve kesin olarak aranıza sokmamak zorundasınız. Kendilerine Maocu'yum diyen bu benzeri akımlara karşı tavrımız çok açık ve net olmalıdır. Geçmiş dönemlerde başka iş kollarındaki grevlerde devrimcilik adına hareket eden bu akımların cerememesini işçiler çok pahalı ödemişlerdir.

Hepimizin bildiği gibi grev sonunda istenen haklar alınsa bile sömürü düzeni ortadan kalkmayacaktır. Hatta gelen zamlar ve enflasyon bu aldıklarımızı geri götürecektir. Sömürüyü ortadan kaldırmanın tek yolu iktidarı almaktır. Bunun için işçi sınıfı kendi siyasî örgütü olan Vatan Partisi'nde örgütlenmeli ve tüm ezilen, sömürülen halkla birlikte demokratik halk iktidarını kurma yolunda mücadele etmelidir.

GREVİNİZ TÜM DERİ İŞÇİLERİNE HAYIRLI OLSUN.

YAŞASIN VATAN PARTİSİ — YAŞASIN SOSYALİZM

Şili Cuntası kimin emrinde?

Halkın oylarıyla işbaşına gelmiş Allende yönetimini 1973'de kanlı bir darbeyle deviren ve Uluslararası Af Örgütü'nün resmi raporlarından da belirlendiği gibi 2 ayda 30.000 yurtseveri katleden faşist Şili Cuntası, kimin emrinde olduğunu belgelemeye devam ediyor. En son 17 Nisan tarihli gazetelerden öğrendiğimize göre katil cunta, Şili'nin en büyük açık hava madeni «Cuquicamata»yı ABD'nin Exxon şirketine satmış. Cunta, daha önce de Halkçı Allende yönetimi tarafından kamulaştırılmış ve denetimi işçilere verilmiş ne kadar yabancı kuruluş varsa hepsini eski sömürücü sahiplerine geri vermişti.

«Hür Dünya»nın ne menem bir «hür dünya» olduğunu Şili trajedisinden daha iyi anlatan bir örnek zor bulunur. Bilindiği gibi «insan hakları» için göstermelik bir kampanya açan ABD'nin idaresini elinde tutanlar bu dev şirketler, böyle Exxon gibi dev Tröstlerdir. Ve bunların azgın çapulu için bir geri ülke halkı kasaplık koyun gibi boğazlanabilir, inim inim inletilebilir. Yeter ki «Yaşasın Hür Dünya!» Bu hiç bir zaman varolmamış «Hür dünya», Şili halkı gibi halkların alınteri ve kanı ile beslenir, doyurulur. Yani gerçek sloganları şudur: «Yaşasın Tröstlerin azami kârı!» Bunların bizdeki kalemşor dostları ise efendileri «Hür Dünya»ya UŞŞAK makamından şarkılı methiyeler dizerken ne bu kasaplığa ne de bunların arkasındaki tröstler düzeninin sınır tanımaz çapuluna zerrece dokunmazlar. Sosyalizme, İsveç bankalarında hesabına yatırılmış 300 milyon dolar aşkına düşman kesilen [illegible] Soljenitsin üzerine tozu dumana katanlar, bu kasaplık vahşetine susar, hatta büyük zevkle «Oh, oh, kesmeli bunları» diye göbek atarlar. Çünkü ağababaları aynıdır: Kimi ÇUŞ (Çok Uluslu Şirketler) kimi Tekel, kimi Tröst denilen emperyalist parababalarıdır. Tıpkı Şili Cuntası gibi yeraltı ve yer üstü servetlerimizin onlara peşkeş çekilmesinden yanadırlar. Ve yıllardır bu memleketin emperyalizme üs ve sağmal inek edilişine gizli gizli sözde «yardım» [illegible] altında alkış tutmuşlardır. Bunu açıkça itiraf etmedikleri için anlamıyorsanız, biran Şili cehennemini düşünün ve bu yerli malı uşşakların sosyalistler karşısındaki tavrına bakın. Yeter. Yeter de artar. Tıpkı faşist Pinoche gibi milliyetçiliği dillerinden düşürmeden, «Vatan haini komünistler!», «[illegible]» diye bağırırlar.

Evet. «Şili'nin faşist cuntası kimin kucağında oturuyor» sorusunu cevaplarken yerli malı bayların da aynı kucağa oturduklarını ve bütün memleketi tam teslimiyetle bu dev patronlara iğfal ettirebilmek için nasıl Şili gibi faşist bir idarenin özlemiyle tutuştuklarını anlamak, kavramak gerekir.

Şili cehennemini yaşamak istemiyorsa, Türkiye halkı, anti - faşist direnişin bayrağını yükseltmelidir!

Polis Bitlis Yurdunu talan etti

1 Mayıs akşamı yurdu basan polislerce, ezilen yoksul halk çocuklarının ekmeklerinden, aşlarından keserek aldıkları dolapları, yatakları talan edilmiştir.

Yurtta kalan öğrenci arkadaşlar, dolapları açalım öyle arayın dedikleri halde, polisten dayak yemişlerdir.

Zararın 20.000 lira olduğunu belirten öğrenciler bu bir arama değil, talandır, «insan hak ve özgürlüklerinden» bahs edenlerin nezdinde bu olayı protesto ederiz. Tüm baskı ve şiddetin devrimci gençliği yıldıramayacağını halkımıza açıklarız.

DEMİRCİLER SİTESİ İNŞAATI İŞÇİLERİNİN NAMUSSUZLUĞA KARŞI NAMUS SAVAŞI

Demirciler sitesi inşaatı işçileriyle röportaj

Soru : Ne zamandan beri burada çalışıyorsun?

Yanıt : 20.10.1975'den beri çalışıyorum. Zaten inşaat ta o tarihte başladı.

Soru : Kaç işçi çalışıyor; sigorta, sendika var mı?

Yanıt : Bizde sezonluk kış sezonunda yaklaşık 200 işçi çalışıyor. Bunların 85'i sigortalı, diğerleri Taşaron ve sendikasız. Yaz sezonunda işçi adedi daha çoğalıyor ve muvakkaten çalıştırılıyor. Tabii sigortasız. Sendikamız var.

Soru : Hangi sendika?

Yanıt : Sarı sendika... Adı Türkiye Yapı İşçileri Sendikası, başkanı Ömer Kara. Sarı diyorum çünkü aldığımız bu kadar az ücreti dahi üç ayda bir veriyorlar, sendika satıldığından ses çıkarmıyor. İşbirliği yaptığı işçi temsilcisiyle birlikte baş kaldıran işçinin başını ezme yoluna giderler. Zaten işçinin ses çıkarma hakkı yoktur. Ağzını açan kendini kapıda bulur. Hakkını aramak için sendikaya giden işçiye «Git temsilci meseleyi halletsin» diyor. Oysa zaten işçiyi işten atan o.

Soru : Ücret durumu nasıl, geçinebiliyor musunuz?

Yanıt : Bizde iki tip işçi var: amele ve kalıp ustası. Amelelerin eline 80 TL. geçiyor. Yalnız yaşı tutmayan kimseleri çalıştırmak yasak olduğu halde çalıştırıp 65 TL. ücret veriyorlar. Kalıp ustalarına 110 ile 130 arasında ücret veriyorlar. Verilen bu ücretle değil evliler, bekârlar bile geçinemiyor. İnşaata gelen işçilerin çoğu orta ya da doğu Anadolu'dan gelmekteler. Ve topluma kapalı yetiştikleri için haklarını arayamazlar.

Bilhassa taşaronlar 11 yaşlarında bebeleri 45 liraya alıp hafriyatta çalıştırırlar.

Geçen yıl Van depreminden sonra 7 yaşında bir çocuk getirildi. Patron ona okumak vaad etti. Ve sonuçta ona kar çamur içinde demir altında su çektirdi. Van depreminde tüm yakınlarını kaybeden bu yavrucak soğuk altında titrerken bir yandan da «Ecevit türküsü»nü söylerdi. Sonuçta ona okuma vaad eden patron işten attı ve umut bağladığı Ecevit'ten hiçbir umut belirtisi görmedi. Ve tüm umutlar güneş görmüş karlar gibi eriyip gitti.

Soru : Sizce özelinde Demirciler sitesi inşaatında ve genelinde Türkiye'de patron işçi ilişkileri nedir?

Yanıt : Bizim patron gayet uyanık sömürücülerdendir. Buna örnek olarak; 3 aylık bir maaşımızı alamadığımız bir dönemde, maaşlarımızı vermemek için bizi bir beşyüz lirayla savabilmek için bir kutu şeker ve bayram arefesinde işçinin elini sıkmak teveccühü ve alçak gönüllülüğünde! bulunması en iyi örnektir. Nitekim bu alçak gönüllülükten sonra! paralarını alan işçiler 500 lirayla gittiler.

Birgün de; Şirketin bürosunda, Şirket yönetim kurulu üyesine bir işçi arkadaşımız «35 gündür buraya aç gidip geliyorum ve şu son günde aç olduğum halde o kadar efendi olduğumuzu anlayın ki sizi gırtlaklamıyoruz» dedi.

Sanıyorum tüm Türkiye'deki patron - işçi ilişkisi bundan başka değildir.

Soru : Bütün bu haksızlıklara karşı neler yaptınız?

Yanıt : Haksızlıklara karşı çıkmak için örgütlenmenin gerekli olduğunu işçi arkadaşlar son dönemde gayet iyi anladılar. DİSK Baysen - İş'te örgütlenmeye başladık daha önceki toplu sözleşmenin bir ay önce-

(Devamı 3. Sayfada)

38. Yılında Köy Enstitüleri

Köy enstitüleri bundan 38 yıl önce 17 Nisan 1940'ta kuruldu. CHP'nin «köylü sınıf mücadelesinden alıkoymak» ütopisine dayanıyordu. Günün Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel, toprak ağlarının Meclisteki saldırıları karşısında kuruluşun amacını şöyle açıklıyordu :

«İçtimai bir sınıf meselesi mevzubahis değildir. Zaten köylü ve çiftçilik partimizin programında da esasen sınıf ve imtiyaz kabul etmez. Emekle meşgul olan vatandaşlarımızın çocuklarını okutmak için, onların hayatından başka bir hayatla ülfet etmemesini istediğimiz ve o bakımdan yetiştirdiğimiz insanları... bilgi ve melekelerle techiz edip şehre akın eder vaziyete getirmek değildir.»

Fakat CHP'nin amaçları hayattan güçlü çıkmadı. Ortaçağ karanlıklarına gömülü «BİZİM KÖY» kimsenin amacına bakmaksızın o ışık hüzmelerini sindirmesini bildi. «Köylü çocukları başka bir hayatla ülfet etmek» şöyle dursun aksine «şehre akın eder vaziyete» girdi. Dünyası genişledi, derebeğiliğe ve gericiliğe karşı mücadele gücü arttı. Evdeki pazar çarşıya uymamıştı.

CHP'nin ütopisi «batakçı çiftlik ağalığı tarafından» hoş görülemezdi, görülmedi. Elsiz dilsiz kulların «hakkımızı isteriz» yollu karşısına dikilişleri, her zamankinden çokca «şehre akın» edişleri «DP iktidarının şantaj ağalığını», Enstitüler üzerine saldırtmaya yetti. «Çıkarılan korkunç iftiralarla zemin hazırlandı ve Millî Eğitim Bakanlığının aleste bekleyen ırkçı kadrosu baskın yaparak o iftiraların en iğrençlerini zorla belgelemeye çalıştı. Bu da yetmeyince köyün son umudu vurulup kırıldı... Köy Enstitülerinin 12193 öğrencisi ansızın gök'te yaralanmış kuşlar gibi kan içinde yerin dibine düşürülürken, insafsız avcının yeraltında olgunlaştırdığı İmam Hatip Okulları birden 846 öğrenci ile ağaların emrine geçip yükseliverdi.» (Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Türkiye Köyü ve Sosyalizm).

«Köy Enstitüleri, köyde evini okulunu kendisi kuran öğretmenler yetiştirme sistemiydi.» Geri bir pratik meslek eğitimi ve ilkel köy araç gereçlerini kullanabilme temeline dayanıyordu. O günün karasaban tekniğine ve çıra ışığına denk Türkiye Köyü yaşantısı için Köy Enstitüsü eğitimi ilerletici bir rol oynamadan edemedi. Köyün sıfıra yakın okuma - yazma oranını hızla yükseltti. Enstitülerde yılda ortalama 1891 öğretmen yetişiyordu. Açıldığı tarihten 1962 - 63 yılına kadar devam edebilseydi, sırf okul açma bakımından olsun köyün, okul problemi 2910 fazlasıyla halledilmiş olurdu. Bugün halen 3000 köyümüzde 2 milyon çocuğumuzun okuldan yoksun olduğu düşünülürse Enstitülerin eğitim hayatımızdaki yeri daha iyi anlaşılmış olur.

Özellikle kapatılışından sonra Enstitüler üzerine pek çok eser yazıldı. Araştırma yapıldı, yapılıyor. Özelikle öğretmen örgütleri (dün TÖS, İLKSEN, bugün TÖB - DER) tarafından kuruluş yıldönümünde anma günleri düzenlendi, düzenleniyor. İlerici - demokrat çevrelerde Enstitülere iki bakış açısı var.

Birinciler; sosyo - ekonomik şartlardan, eğitim politikamızdaki yerinden, kuruluş amaçlarından soyutlayarak, bol övgülü değerlendirmelerle, enstitülerin bulunmaz bir matah olduğunu, günümüzde yeniden kurulması gerektiğini iddia ediyorlar.

İkinciler; kuruluşta yabancı parmağı bulunduğunu, CHP'nin gerici ütopik amaçlarını ön plana çıkarıp, eğitimimize getirdiği olumlulukları görmezden geliyorlar, enstitüleri faşist eğitim yuvaları olarak değerlendirmeye kadar gidiyorlar.

Kanaatimizce her iki görüşte hatalıdır. Her ikisi de Türkiye eğitim tarihçesini ve köy enstitüleri olayını kavrayamamış, o deneyden yeterli sonuçlar çıkaramamıştır.

Görmek isteyen göz için, hayat ikincilerin iddiasını yalanlamıştır. Enstitüler kurdurucular kim olursa olsun, amaçları ne olursa olsun köye ışık götürmeden edememiş, köyün ortaçağ geriliğini yırtmasına yardımcı olmuştur. Ayrıca işin garip yanı faşist diye nitelenen enstitülerden iki elin parmaklarını geçmeyen faşist ya çıkmış ya çıkmamıştır. Hemen tüm enstitüler, kültür ve sanatımıza olumlu katkılarda bulunmuş BİZİM KÖY'ün trajedisini Türkiye insanının önüne koymuşlar, her dönemde öğretmen örgütlenmesine öncü olmuşlardı.

Birinciler, sosyo - ekonomik temelden soyutlayarak, arkasındaki politik amaçları göz ardı ederek, kuruluştaki gerici amaçların teşhirini bırakmışlar, Enstitülerin yetmezliğini görememişlerdir. Halen de görememektedirler. 1978'lerde bile «Köy Enstitüleri kurulmalıdır» talebini ileri sürmektedirler. Çektikleri ah - vahlar içinde, eğitim tarihçemizde başlıbaşına bir olay olan Köy Enstitüleri deneyinden çıkarılması gereken sonuçları çıkaramamakta, eğitim politikasının neye yönelmesi gerektiğini görememektedirler.

Köy Enstitüleri olayından çıkarılması gereken birinci sonuç, çevrenin pratik iktisadî ihtiyaçlarına göre düzenlenen eğitimin, ezberci eğitime olan üstünlüğüdür. Bu, soyut olarak herkesçe kavranmış olmasına rağmen Köy Enstitüleri özelinde kavranamamıştır. Zira Enstitülerin amacı; köyü kendine ye-

(Devamı 2. Sayfada)

Sosyalist

DÜŞÜNCE ve DAVRANIŞ GAZETESİ

Haftalık Siyasî Gazete (Şimdilik 15 Günde Bir Çıkar) / Sahibi : Yaşar Yuva / Sorumlu Müdür : Mehmet Akyol / Adres : Bab-ı Ali Cad. No. 33, Kat 2, Oda 4, Cağaloğlu / Dizgi - Baskı : Murat Matbaacılık Koll. Şti. Tel : 27 45 71 / Son Baskı Tarihi : 4 Mayıs 1978 / Abone Şartları : 6 Aylık 36 TL., Yıllık 72 TL.